

Ενότητα 1: Ο ρόλος της ισότητας των φύλων στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα και οι μέθοδοι κατάρτισης με βάση το φύλο

Παραδοτέο: PR1/T1.4

HM/NIA:29/12/2022

NEOTALENTWAY Συγγραφέας: José Casares
Αριθμός Project: 2021-1-EL01-KA220-VET-000034695

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή αυτής της δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών

Stimulating gender-based innovative training methods to promote
CLOTHING REcycling through Augmented Reality

Εκδοχή	Ημ/νία	Συγγραφέας	Περιγραφή	Ενέργεια	Σελίδες
1.0	30/08/2022	ATERMON	Creation (Δημιουργία)	C	9
1.1	29/12/2022	NEOTALENTWAY	Insert (Εισαγωγή)	I	30

ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ

(*) Action: C = Creation, I = Insert, U = Update, R = Replace, D = Delete

ΕΓΓΡΑΦΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

ID	Κωδικός	Τίτλος
1	2021-1-EL01-KA220-VET-000034695	AR4RECLOTHING Πρόταση
2	PR1/T1.3	Ρύθμιση δομής και μεθοδολογίας οδηγού εκπαίδευσης AR4ReClothing

ΙΣΧΥΟΝΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ID	Κωδικός	Τίτλος
1	Validation Plan	Σχέδιο επικύρωσης
2		

Contents

1. Εισαγωγή	4
1.1 Μαθησιακά αποτελέσματα.....	4
1.2 Λέξεις κλειδιά	4
1.3 Εκτιμώμενος χρόνος για την ολοκλήρωση της Ενότητας	5
2.1 Ορισμοί και βασικές αρχές	5
2.2 Ο ρόλος των γυναικών στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα.....	9
2.2.1. Ποιος είναι ο ρόλος των γυναικών στην προστασία του περιβάλλοντος;.....	9
2.3 Περιβαλλοντική συνείδηση	18
2.4 Εκπαίδευση για την ισότητα των φύλων και ανάπτυξη ικανοτήτων.....	21
2.4.1. Γιατί είναι σημαντική η εκπαίδευση με γνώμονα το φύλο;.....	21
3. Πρόσθετα υλικά και πόροι	25
4. Σύνοψη.....	25
5. Βιβλιογραφία	26
6. Αξιολόγηση.....	27
6.1. Εισαγωγή	27
6.2. Αξιολόγηση γνώσεων	27
6.3. Αξιολόγηση δεξιοτήτων	31

1. Εισαγωγή

Στην επόμενη ενότητα θα αναφερθούμε σε τρία θέματα: η ισότητα των φύλων, η περιβαλλοντική βιωσιμότητα και οι μέθοδοι κατάρτισης. Θα αναλύσουμε τον ρόλο των γυναικών στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα, θα περάσουμε από μερικές ιστορίες γυναικών που αγωνίζονται για την προστασία της φύσης, θα δούμε τη σημασία της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και τη σχέση όλων αυτών των αγώνων υπό το πρίσμα νέων μεθόδων εκπαίδευσης, με βάση το φύλο και την περιβαλλοντική ευαισθησία.

1.1 Μαθησιακά αποτελέσματα

Ενότητα 1: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΦΥΛΟ	Ο ειδικός AR4RECLOTHING είναι σε θέση να ...	
ΓΝΩΣΗ	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ
α. Προσδιορίστε τα τρέχοντα ζητήματα μεταξύ του περιβαλλοντισμού, της ισότητας των φύλων και της ευαισθητοποίησης των φύλων μέσω της εκπαίδευσης.	α. Εξηγεί τη διαφορά μεταξύ οικολογίας και περιβαλλοντισμού. μεταξύ ανακύκλωσης και αναβαθμιστικής ανακύκλωσης και μεταξύ φεμινισμού και οικοφεμινισμού.	α. Παροχή λύσεων στην κλιματική αλλαγή από μια δίκαιη και βιώσιμη προοπτική
β. Ονομάστε σπουδαίες γυναίκες ακτιβίστριες και οικολόγους	β. Αναλύοντας το πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής και κρίνοντας την αλήθεια των σημερινών γεγονότων και ειδήσεων.	β. Να παράγει και να δημιουργεί ένα περιβάλλον ευαίσθητο στην προστασία του περιβάλλοντος,
γ. Ορίστε την έννοια του περιβαλλοντισμού, του οικοφεμινισμού, της κλιματικής αλλαγής, της ισότητας των φύλων, της ανακύκλωσης και της βιωσιμότητας, με την περιεκτικότητα όλων των φύλων.	γ. Διάκριση μεταξύ συνεκπαίδευσης και συνεκπαίδευσης	γ. Να ευαισθητοποιήσει τη σημασία της ισότητας και της βιωσιμότητας.

1.2 Λέξεις κλειδιά

Ισότητα, οικοφεμινισμός, συνεκπαίδευση, βιωσιμότητα, ευαισθητοποίηση

1.3 Εκτιμώμενος χρόνος για την ολοκλήρωση της Ενότητας

Αναμένεται ότι αυτή η ενότητα [μελέτη και εφαρμογή πρακτικών] θα σας πάρει περίπου 20 ώρες για να ολοκληρώσετε.

2. Ο ρόλος της ισότητας των φύλων στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα και στις μεθόδους κατάρτισης με βάση το φύλο

2.1 Ορισμοί και βασικές αρχές

Πριν προχωρήσουμε στο κύριο θέμα αυτής της ενότητας, θεωρούμε απαραίτητο να ορίσουμε εν συντομία ορισμένες έννοιες που σχετίζονται με το περιεχόμενο αυτού του μαθήματος ως εισαγωγή, έτσι ώστε η κατανόηση να είναι πλήρως αποτελεσματική.

- **Οικολογία και Οικολογισμός:** Η οικολογία είναι η επιστήμη που μελετά τη σχέση μεταξύ των έμβιων όντων και του περιβάλλοντος που κατοικούν.

Συγκεκριμένα, μελετά πώς το περιβάλλον επηρεάζει την κατανομή, την αφθονία, τη βιοποικιλότητα, τη συμπεριφορά, τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των διαφορετικών ειδών και τις τροποποιήσεις που μπορούν να προκαλέσουν στο περιβάλλον. Τα επίπεδα μελέτης του είναι σε επίπεδο οργανισμών, πληθυσμών και κοινοτήτων πληθυσμών που αποτελούν τα οικοσυστήματα και τη βιόσφαιρα γενικότερα.

Ο οικολογισμός, από την άλλη πλευρά, είναι ο ακτιβισμός της οικολογίας. Έτσι, θα μπορούσαμε να το ορίσουμε ως ένα κοινωνικοπολιτικό ή αστικό κίνημα που στοχεύει στην εφαρμογή των εννοιών της οικολογίας στη φροντίδα του περιβάλλοντος. Υπάρχει μια ιδέα που στηρίζει αυτό το κίνημα: η ιδέα ότι τα ανθρώπινα όντα πρέπει να κάνουν βαθιές αλλαγές στη συμπεριφορά μας εάν θέλουμε να ενσωματωθούμε στο περιβάλλον μας. Να δεχτούμε δηλαδή ότι είμαστε κι εμείς μέρος των οικοσυστημάτων. Επομένως, ό,τι και να κάνουμε θα αλλάξει την ισορροπία τους. Μεταξύ των πολλών προτάσεων ή στόχων, μπορούμε να αναφέρουμε τα εξής:

- Η υπεράσπιση της φύσης.
- Ένα διαφορετικό μοντέλο κοινωνίας, πολιτικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά υπεύθυνο.
- Προώθηση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.
- Απόρριψη της κατανάλωσης προϊόντων με αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις.
- Προώθηση της ανακύκλωσης ως πρακτικής για τη διατήρηση των οικοσυστημάτων.
- Προώθηση νόμων οικολογικής ευθύνης.
- Μειώστε το οικολογικό αποτύπωμα.

Οικοφεμινισμός: είναι ένα ρεύμα σκέψης και ένα κοινωνικό κίνημα που ενσωματώνει τον φεμινισμό και τον περιβαλλοντισμό, αναδεικνύοντας τη σχέση υποταγής των γυναικών και άλλων μη προνομιούχων κοινωνικών ομάδων και της υπερεκμετάλλευσης και υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος. Υποστηρίζει ότι το καπιταλιστικό και νεοφιλελεύθερο σύστημα, σε συμμαχία με το πατριαρχικό σύστημα, έχει δημιουργήσει μια κουλτούρα κυριαρχίας και ακτιβισμού χωρίς αυτοκτονικό έλεγχο, δεδομένου ότι τα ανθρώπινα όντα είναι οικολογικά εξαρτημένα, τα οποία πρέπει να αντικατασταθούν από μια αρμονική σχέση με τη φύση. Στο επόμενο υποθέμα, θα εμβαθύνουμε σε αυτήν την έννοια.

- **Κλιματική αλλαγή:** Η κλιματική αλλαγή είναι η παγκόσμια διακύμανση του κλίματος της Γης. Αυτή η διακύμανση οφείλεται σε φυσικά αίτια και στην ανθρώπινη δράση και μετράται με όλες τις κλιματικές παραμέτρους: θερμοκρασία, βροχόπτωση, συννεφιά, σε πολύ διαφορετικές χρονικές κλίμακες. Υπάρχει πλέον μια σχεδόν γενική επιστημονική συναίνεση ότι ο τρόπος παραγωγής και κατανάλωσης ενέργειας προκαλεί παγκόσμια κλιματική αλλαγή, η οποία με τη σειρά της θα έχει σοβαρές επιπτώσεις τόσο στη γη όσο και στα κοινωνικοοικονομικά συστήματα. Συμβαίνει σε όλο τον κόσμο και οι συνέπειές του μπορεί να είναι καταστροφικές, τόσο για το περιβάλλον όσο και για τους ανθρώπους. Η ανθρώπινη δραστηριότητα, ειδικότερα και κυρίως η καύση ορυκτών καυσίμων που παράγουν αέρια θερμοκηπίου, είναι η αιτία πίσω από αυτή τη σοβαρή περιβαλλοντική απειλή, τη μεγαλύτερη που έχει αντιμετωπίσει ποτέ η ανθρωπότητα. Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής είναι ήδη αντιληπτές και αποδεικνύονται από στοιχεία του Παγκόσμιου Μετεωρολογικού Οργανισμού (WMO), όπως άνοδος της θερμοκρασίας ή άνοδος της στάθμης της θάλασσας, ακραία καιρικά φαινόμενα όπως ξηρασίες, καταιγίδες και τυφώνες, πιο έντονη, μεγαλύτερης διάρκειας και συχνότερη ζέστη κύματα, πυρκαγιές και ξηρασίες. Αυτές οι επιπτώσεις με τη σειρά τους προκαλούν οικονομικές και κοινωνικές ζημιές, οι οποίες θα γίνονται όλο και πιο σοβαρές, όπως ζημιές στις καλλιέργειες και την παραγωγή τροφίμων ή κινδύνους για την υγεία. Η κλιματική αλλαγή είναι ένα παγκόσμιο πρόβλημα με περιβαλλοντική, πολιτική, οικονομική και κοινωνική επίδραση, στο οποίο το χειρότερο σενάριο συνεπάγεται επίσης τεράστιες οικονομικές απώλειες. Όσο περισσότερο χρόνο δεν λαμβάνουμε δράσεις, τόσο υψηλότερες θα είναι οι επενδύσεις για προσαρμογή στις αυξανόμενες θερμοκρασίες και μπορεί να επιτευχθεί το όριο όπου η προσαρμογή δεν είναι πλέον δυνατή. Το 79% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση οφείλεται στην κατανάλωση καυσίμων για ενεργειακούς ή μεταφορικούς σκοπούς, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat.
- **Ισότητα των φύλων:** Η ισότητα των φύλων συνεπάγεται ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν τα ίδια δικαιώματα, πόρους και ευκαιρίες ανεξάρτητα από την ταυτότητα φύλου τους και αντιμετωπίζονται με ίσο σεβασμό σε όλες τις πτυχές της καθημερινής ζωής: εργασία, υγεία, εκπαίδευση. Η αρχή της ισότητας και της μη διάκρισης με βάση το φύλο είναι μια γενική υποχρέωση του διεθνούς δικαίου που δεσμεύει όλα τα έθνη και, δεδομένης της αρχέγονης φύσης της, καθιερώνεται πάντα ως αρχή που πρέπει να εμπνέει όλα τα άλλα θεμελιώδη δικαιώματα. Σε παγκόσμια κλίμακα, η επίτευξη της ισότητας των φύλων απαιτεί επίσης την εξάλειψη επιβλαβών πρακτικών κατά των γυναικών και των κοριτσιών, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής εμπορίας, της γυναικοκτονίας, της σεξουαλικής βίας κατά τη διάρκεια του πολέμου και άλλων πρακτικών βίας κατά των γυναικών. Σε παγκόσμιο επίπεδο, «οι γυναίκες υστερούν έναντι των ανδρών σε όλους τους δείκτες βιώσιμης ανάπτυξης».
- **Αναβαθμιστική και Κλασσική Ανακύκλωση (Upcycling and Recycling):** Η ανακύκλωση αντιπροσωπεύει μια ποικιλία διαδικασιών με τις οποίες τα «παλιά» προϊόντα τροποποιούνται και έχουν δεύτερη ζωή καθώς γίνονται «νέο» προϊόν χωρίς να περάσουν από βιομηχανική διαδικασία. Με αυτόν τον τρόπο, με την ανάμειξη και τη συγκέντρωση χρησιμοποιημένων υλικών και συστατικών, το τελικό αποτέλεσμα είναι ένα «νέο προϊόν» με μεγαλύτερη αξία από

Stimulating gender-based innovative training methods to promote CLOTHING REcycling through Augmented Reality

την αρχική. Με άλλα λόγια, η ανακύκλωση αφορά υλικά ή στοιχεία που μπορούν να επαναπροσδιοριστούν ή/και να επαναχρησιμοποιηθούν με δημιουργικό τρόπο και των οποίων η ωφέλιμη ζωή παρατείνεται. Η ιδέα είναι να διατηρηθεί ένα προϊόν σε κυκλοφορία για όσο το δυνατόν περισσότερο. Αυτή η ιδέα είναι μια σημαντική αλλαγή στη συμπεριφορά των καταναλωτών μας, καθώς έρχεται σε αντίθεση με μη βιώσιμα συστήματα όπως η γρήγορη μόδα. Αυτά τα ρούχα παραδοσιακά φοριούνται για πολύ σύντομο χρονικό διάστημα και έχουν ως αποτέλεσμα το 1/3 όλων των ρούχων να καταλήγουν σε χωματερές. Η ανακύκλωση αντιπροσωπεύει μια ποικιλία διαδικασιών με τις οποίες τα «παλιά» προϊόντα τροποποιούνται και έχουν μια δεύτερη ζωή καθώς γίνονται «νέο» προϊόν, χωρίς να περάσουν από βιομηχανική διαδικασία. Με αυτόν τον τρόπο, με την ανάμειξη και τη συγκέντρωση χρησιμοποιημένων υλικών και συστατικών, το τελικό αποτέλεσμα είναι ένα «νέο προϊόν» με μεγαλύτερη αξία από την αρχική αξία. Με άλλα λόγια, η ανακύκλωση αφορά υλικά ή στοιχεία που μπορούν να επαναπροσδιοριστούν ή/και να επαναχρησιμοποιηθούν με δημιουργικό τρόπο και των οποίων η ωφέλιμη ζωή παρατείνεται. Η ιδέα είναι να διατηρηθεί ένα προϊόν σε κυκλοφορία για όσο το δυνατόν περισσότερο. Στην περίπτωση της ανακύκλωσης, πρόκειται για μια διαδικασία διαλογής και επεξεργασίας αντικειμένων με σκοπό την επαναχρησιμοποίηση των υλικών και τη μετατροπή τους σε νέο προϊόν. Ένα ανακυκλώσιμο υλικό συχνά επεξεργάζεται, αλλοιώνεται, λιώνει και διασπάται πριν γίνει τελικό προϊόν. Αυτή η ιδέα εκτιμά τους πόρους που αποτελούν τα προϊόντα μας και ακολουθεί ένα κυκλικό μοντέλο: **χρήση → ανακύκλωση → επαναχρησιμοποίηση.**

Σε αντίθεση με την αναβαθμιστική ανακύκλωση, η αποσύνθεση των υλικών σε ένα σύστημα κλασσικής ανακύκλωσης καταναλώνει πολλή ενέργεια και παράγει εκπομπές που την καθιστούν λιγότερο αποτελεσματική και βιώσιμη διαδικασία από την αναβαθμιστική ανακύκλωση.

Συμπερασματικά, η διαφορά μεταξύ αναβαθμιστικής και κλασσικής ανακύκλωσης είναι ότι η κλασσική ανακύκλωση πρέπει να περάσει από μια βιομηχανική διαδικασία για να τη διασπάσει και να την επαναχρησιμοποιήσει στη διαδικασία κατασκευής και η αναβαθμιστική ανακύκλωση χρησιμοποιεί ένα χρησιμοποιημένο προϊόν ή μέρη του για την κατασκευή άλλου μεγαλύτερης αξίας χωρίς να έχει υποστεί οποιαδήποτε βιομηχανική διαδικασία αποσύνθεσης και ανάμειξης με άλλα υλικά.

IMAGE 1. RECYCLING PRODUCES A VIRTUOUS CYCLE FOR SUSTAINABLE GROWTH

Source: www.pixabay.com

Copyright: Free to use under the License of Pixabay. No attribution is required.

- **Βιώσιμη ανάπτυξη:** Ένα κίνημα που στοχεύει στην προστασία του περιβάλλοντος ελέγχοντας την ανάπτυξη, την κατανάλωση και τη ρύπανση του ανθρώπινου πληθυσμού. Η αειφόρος ανάπτυξη αφορά την ενσωμάτωση κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών στόχων με τρόπο που να διασφαλίζει ότι η ανάπτυξη ωφελεί όλες τις χώρες, τους ανθρώπους και το περιβάλλον. Για το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη του ΟΗΕ συμφώνησαν στην Ατζέντα του 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, η οποία περιλαμβάνει 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, που θα επιτευχθούν έως το 2030. Αυτοί οι στόχοι είναι παγκόσμιοι και ισχύουν για όλες τις χώρες, ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες.
- **Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς:** είναι η οικονομική ανάπτυξη της οποίας τα οφέλη κατανέμονται σε ολόκληρη την κοινωνία, χωρίς να αφήνουν κανέναν εκτός και με το να δημιουργούν ευκαιρίες για όλους, ιδιαίτερα για όσους αντιμετωπίζουν πάρα πολλά εμπόδια στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους. Η έννοια της ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς ανταποκρίνεται σε μια αλλαγή νοοτροπίας. Η ισότητα δεν μπορεί πλέον να θεωρηθεί ως εμπόδιο στην ανάπτυξη ή, στην καλύτερη περίπτωση, ως αυθόρμητη συνέπεια της ανάπτυξης. Οι περισσότεροι μελετητές συμφωνούν τώρα ότι η ανάπτυξη μπορεί να επιτευχθεί μόνο με τη μείωση της φτώχειας και της ανισότητας. Η εμπειρία των αναπτυσσόμενων χωρών στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα συνέβαλε σημαντικά σε αυτή τη μετατόπιση της εστίασης. Επιπλέον, είναι ο στόχος 8 για την αειφόρο ανάπτυξη για την ατζέντα του 2030: «Πρωώθηση χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, απασχόληση και αξιοπρεπή εργασία για όλους».

2.2 Ο ρόλος των γυναικών στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα

2.2.1. Ποιος είναι ο ρόλος των γυναικών στην προστασία του περιβάλλοντος;

Η κλιματική αλλαγή θέτει σε κίνδυνο τον πλανήτη και, ως εκ τούτου, τις ζωές των ζωντανών όντων που τον κατοικούν. Η καταπολέμηση αυτού του φαινομένου είναι μια από τις μεγάλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα, τόσο η αιτία του προβλήματος όσο και η μόνη ικανή να το λύσει, τις επόμενες δεκαετίες. Σε αυτό το επίπονο έργο, που θα απαιτήσει τη δέσμευση όλων, και στο οποίο οι γυναίκες θα έχουν θεμελιώδη ρόλο να διαδραματίσουν.

Ένας ρόλος που τα Ηνωμένα Έθνη (ΟΗΕ) αναγνώρισαν ήδη το 1995 κατά τη διάρκεια της Τέταρτης Παγκόσμιας Διάσκεψης για τις Γυναίκες που πραγματοποιήθηκε στο Πεκίνο. Εκεί, καθορίστηκαν τρεις στρατηγικοί στόχοι όσον αφορά τις γυναίκες και το περιβάλλον:

- Η ενεργή συμμετοχή των γυναικών σε όλα τα επίπεδα λήψης περιβαλλοντικών αποφάσεων.
- Ενσωμάτωση των ανησυχιών και των προοπτικών τους σε πολιτικές και προγράμματα που σχετίζονται με το περιβάλλον.
- Καθιέρωση μεθόδων για την αξιολόγηση του αντίκτυπου των αναπτυξιακών και περιβαλλοντικών πολιτικών στις γυναίκες.

Σύμφωνα με τον ΟΗΕ, στο υλικό της εκστρατείας Beijing+20, η Διακοινοβουλευτική Ένωση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι γυναίκες σε θέσεις λήψης αποφάσεων και εξουσίας ενδιαφέρονται περισσότερο για την κοινωνική πρόνοια και τη νομική προστασία και αυξάνουν την εμπιστοσύνη στην κυβέρνηση.

Αυτές οι διατάξεις συνδέονται με τη θεωρία της Carol Gilligan, η οποία υποστηρίζει ότι υπάρχουν διαφορές μεταξύ γυναικών και ανδρών στον τρόπο με τον οποίο συλλογίζονται και λαμβάνουν αποφάσεις. Ενώ οι άνδρες ακολουθούν έναν πιο ατομικό συλλογισμό ή αυτό που αποκαλεί ηθική της δικαιοσύνης, οι γυναίκες γενικά αποφασίζουν σύμφωνα με μια ηθική φροντίδας, η οποία προϋποθέτει μια ευρύτερη και πιο ολιστική άποψη. Η ηθική της δικαιοσύνης χαρακτηρίζεται από έναν συλλογισμό που βασίζεται στο σεβασμό, την αμεροληψία και την κρίση χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες του καθενός, εστιάζοντας στην εκπλήρωση του καθήκοντος.

Αντίθετα, η ηθική της φροντίδας, που επηρεάζεται έντονα από την κοινωνικοποίηση των γυναικών ως κύριες υπεύθυνες για την κοινωνική αναπαραγωγή, ευνοεί μια σκέψη περισσότερο εστιασμένη στο κοινό καλό, λαμβάνοντας υπόψη τους δεσμούς μεταξύ των ανθρώπων και τις αξίες της ευθύνης και της αλληλεγγύης και λιγότερο στην απόδοση των καθηκόντων. Υπό αυτή την έννοια, η κυρίαρχη σκέψη σε όλη την ιστορία στη λήψη αποφάσεων ακολούθησε την ηθική της δικαιοσύνης, που εξαρτάται από την υψηλή παρουσία των ανδρών στα όργανα εξουσίας και τη δυσκολία πρόσβασης των γυναικών σε αυτές τις θέσεις. Ωστόσο, η κοινωνία δεν αποτελείται από μεμονωμένα όντα, αλλά μάλλον υπάρχει ως ένα δίκτυο σχέσεων όπου οι άνθρωποι εξαρτώνται ο ένας από τον άλλο, γι' αυτό είναι απαραίτητο να εισαχθεί ένα συνολικό όραμα που να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες, ειδικά σε περιπτώσεις μεγαλύτερης ευαλωτότητας και να επιλέξουν μέτρα που αντιπροσωπεύουν το κοινωνικό σύνολο.

Με βάση αυτή τη λογική, είναι απαραίτητο να ενσωματωθούν οι γυναίκες στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων σχετικά με την κλιματική αλλαγή, όχι μόνο ως ζήτημα κοινωνικής δικαιοσύνης και

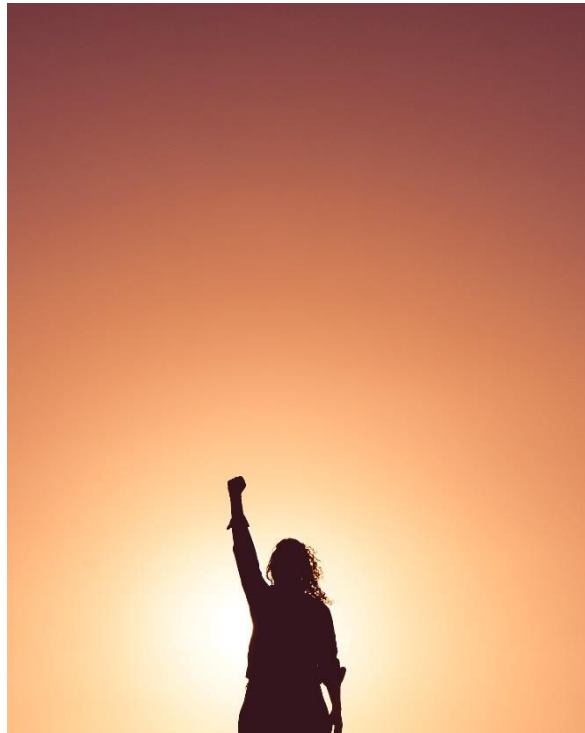

ισότητας στην εκπροσώπηση γυναικών και ανδρών στην εξουσία, αλλά και επειδή, αντιμέτωποι με την εξαιρετικά επείγουσα κατάσταση της υπερθέρμανσης του πλανήτη, η εισαγωγή ενός παγκόσμιου οράματος που με γνώμονα την «ηθική της φροντίδας» μπορεί να είναι το κλειδί για την επίτευξη μιας πιο ισότιμης και βιώσιμης κοινωνίας.

2.2.2. Μεγάλες γυναίκες περιβαλλοντολόγοι και ακτιβιστές

Την τελευταία δεκαετία, η Φύση στέλνει συνεχώς μηνύματα: ξεκινώντας από τον σεισμό και το τσουνάμι που έπληξαν τον πυρηνικό σταθμό της Φουκουσίμα το 2011 και τελειώνοντας με τις σοβαρές πυρκαγιές που κατέστρεψαν χιλιάδες εκτάρια στην Αυστραλία το 2019. Πέρα από αυτά τα συγκεκριμένα γεγονότα, υπάρχουν ανησυχίες για φαινόμενα όπως η άνοδος της μέσης θερμοκρασίας της γης, το λιώσιμο των παγετώνων στο Νότιο και Βόρειο Πόλο, η άνοδος της στάθμης της θάλασσας ή η απώλεια της βιοποικιλότητας, που διαδραματίζει βασικό προστατευτικό ρόλο στην πρόληψη του πολλαπλασιασμού μολυσματικών ασθενειών όπως ο COVID -19.

Ποιος καλύτερος από τις γυναίκες, που αποτελούν πηγή ζωής, να φροντίσει τον πλανήτη. Είναι ολοένα και περισσότερο παρούσες στα μεγάλα όργανα λήψης αποφάσεων του κόσμου, όπως η Ursula von der Leyen, η σημερινή πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και μεγάλη πρωταθλήτρια της Πράσινης Ανάκαμψης μετά την κρίση του κορονοϊού. Εκτός ιδρυμάτων επίσης πολλές γυναίκες επιδεικνύουν καθημερινά τον ακτιβισμό τους και αγωνίζονται για τη βελτίωση της υγείας του περιβάλλοντος. Εδώ ξεχωρίζει η νεαρή Γκρέτα Τούνμπεργκ. Σε ηλικία μόλις 17 ετών, έγινε το παιδί της αφίσας για τη συμμετοχή των νέων στον αγώνα κατά της κλιματικής αλλαγής. Για να φτάσουν εδώ, οι γυναίκες έπρεπε να απαιτήσουν την ισότητα των φύλων εδώ και δεκαετίες, έναν τομέα στον οποίο, όπως αναγνωρίζει ο ίδιος ο ΟΗΕ, υπάρχει ακόμη πολύς δρόμος να διανύσουν.

IMAGE 2. ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ;

Source: www.pixabay.com

Copyright: Free to use under the License of Pixabay. No attribution is required.

Εδώ συναντάμε μερικές από τις γυναίκες που, τον τελευταίο αιώνα, συνέβαλαν στη διατήρηση του περιβάλλοντος και στην ευαισθητοποίηση του παγκόσμιου πληθυσμού:

- Rachel Carson (1907-1964)

Το 1962 η Carson, μια Αμερικανίδα βιολόγος και οικολόγος, δημοσίευσε το *Silent Spring*, ένα έργο στο οποίο ασχολήθηκε με τις καταστροφικές συνέπειες της χρήσης φυτοφαρμάκων στην άγρια ζωή και το οποίο συνέβαλε στην αφύπνιση της περιβαλλοντικής συνείδησης. Χάρη σε αυτήν, άρχισε επίσης να γιορτάζεται η Ημέρα της Γης και αναπτύχθηκε η Υπηρεσία Προστασίας του Περιβάλλοντος των ΗΠΑ (EPA). Μας άφησε φράσεις όπως οι παρακάτω, που απεικονίζουν τέλεια το όραμά της για τη φύση:

"Οι άνθρωποι είναι μέρος της φύσης και ο πόλεμος τους ενάντια στη φύση είναι αναπόφευκτα ένας πόλεμος εναντίον του εαυτού τους."

- Jane Goodall (1934-)

Η Αγγλίδα ζωολόγος πρωτεύοντων θηλαστικών έφερε επανάσταση στην επιστήμη από το 1960 με τις καινοτόμες μεθόδους και τις συναρπαστικές ανακαλύψεις της σχετικά με τη συμπεριφορά των άγριων χιμπατζήδων στο Gombe (Τανζανία). Σε ηλικία 86 ετών, η Δρ Γκούντολ συνεχίζει να εργάζεται εντατικά για την προστασία των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας, την περιβαλλοντική εκπαίδευση και την αειφορία.

- Wangari Maathai (1940-2011)

Το 2004 αυτή η Κενυάτισσα βιολόγος, γνωστή και ως Tree Woman, τιμήθηκε με το Νόμπελ Ειρήνης για τη συμβολή της στη βιώσιμη ανάπτυξη. Αυτό το βραβείο, το πρώτο για μια Αφρικανή, ήταν το αποκορύφωμα μιας καριέρας που ξεκίνησε το 1977 όταν ίδρυσε το Κίνημα της Πράσινης Ζώνης, στόχος του οποίου ήταν η καταπολέμηση της ερημοποίησης, της αποψίλωσης των δασών, της κρίσης του νερού και της πείνας της υπαίθρου.

- Vandana Shiva (1952-)

Μία από τις μεγάλες σημαιοφόρους του οικοφεμινισμού σήμερα. Η Ινδός φυσικός και φιλόσοφος κατανοεί τη Γη ως μια οντότητα που αποτελεί μέρος του ατόμου και ζητά έναν μετασχηματισμό που θα βάλει τέλος στην κλιματική αλλαγή, την ανισότητα, την αδικία, τους πολέμους και την πείνα. Ήταν μια από τις ιδρύτριες του Γυναικείου Οργανισμού Περιβάλλοντος & Ανάπτυξης (WEDO).

- Sheila Watt-Cloutier (1953-)

Η Watt-Cloutier είναι μια Καναδή ακτιβίστρια Inuit που υπερασπίζεται το δικαίωμα των ανθρώπων της να ζουν στο κρύο. Ο κόσμος των Inuit - ένα κοινό όνομα για τους διάφορους λαούς που ζουν στις αρκτικές περιοχές της Βόρειας Αμερικής - λιώνει και ως εκ τούτου ο αγώνας της ενάντια στην υπερθέρμανση του πλανήτη, που της χάρισε μια υποψηφιότητα για το Νόμπελ Ειρήνης το 2007.

2.2.3. Πολιτική, Εξουσία, Ισότητα και Βιωσιμότητα

Η ύπαρξη της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών και της ισότητας των φύλων είναι απαραίτητη για την επίτευξη βιώσιμης και δίκαιης ανάπτυξης για τη διατήρηση του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένου ολόκληρου του πληθυσμού χωρίς αποκλεισμούς.

Καθώς προχωράμε στον 21ο αιώνα, γνωρίζουμε ότι εξακολουθούν να υπάρχουν μεγάλα κενά για την ισότητα των φύλων για την πλειονότητα των γυναικών σε σχέση με το περιβάλλον και τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, επομένως η πρόκληση είναι να εργαστούμε τώρα και σε μελλοντικές συζητήσεις για τον ρόλο των γυναικών, το περιβάλλον, την ανάπτυξη και την κλιματική αλλαγή, όλα στο πλαίσιο των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του 2030 (SDGs).

Οι γυναίκες έχουν λιγότερη πρόσβαση στους πόρους και τους χρησιμοποιούν διαφορετικά, και η συνεισφορά τους στη γνώση και στο έργο διατήρησης του περιβάλλοντος σε κάθε περιοχή τους συχνά δεν είναι ορατή ή δεν εκτιμάται.

Ως εκ τούτου, η ανάγκη να ενσωματωθεί η προοπτική του φύλου στην περιβαλλοντική διαχείριση και την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής με οριζόντιο τρόπο, με όλες τις απαραίτητες εκτιμήσεις σχετικά με το φύλο για την ενίσχυση και την εκτίμηση του ρόλου των γυναικών, της ενδυνάμωσής τους και της σχέσης μεταξύ των ευκαιριών τους και τις προκλήσεις της περιβαλλοντικής και οικολογικής σφαίρας. Η κατανόηση της σχέσης μεταξύ φύλου και περιβάλλοντος είναι το κλειδί για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων με δίκαιο και βιώσιμο τρόπο. Αν και υπάρχουν ενδείξεις για τη σημασία της σχέσης φύλου-περιβάλλοντος, είναι απαραίτητο να αντιμετωπιστεί η αξιοσημείωτη έλλειψη συστηματικών δεδομένων σε αυτόν τον τομέα και να εξεταστεί βαθύτερα πώς μπορούμε να ενισχύσουμε την προσέγγιση ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου σε φιλο-περιβαλλοντικές πολιτικές και δράσεις. και αντιστρόφως, για να διασφαλίσουμε ότι και οι δύο γραμμές προτεραιότητας αλληλοϋποστηρίζονται, και έτσι θα σημειωθεί περισσότερη και καλύτερη πρόοδος προς την αποτελεσματική επίτευξη της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και της ισότητας των φύλων στις περιοχές μας. Ως αποτέλεσμα των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων, οι άνδρες και οι γυναίκες χρησιμοποιούν διαφορετικούς φυσικούς πόρους και έχουν επίσης διαφορετικούς ρόλους και γνώσεις στη χρήση και τη διαχείρισή τους.

Για το λόγο αυτό, οι περιβαλλοντικές πολιτικές, τα προγράμματα και τα έργα μπορούν να έχουν διαφορετικό αντίκτυπο σε εμάς, ειδικά όταν οι γυναίκες δεν συμμετέχουν ισότιμα και ουσιαστικά στους χώρους λήψης αποφάσεων και εκπροσώπησης προκειμένου να δημιουργηθούν αλλαγές στη χρήση και διαχείριση των πόρων.

Η καταναλωτική συμπεριφορά, η ανακύκλωση, η κινητικότητα κ.λπ. επίσης δεν είναι πανομοιότυπες μεταξύ γυναικών και ανδρών. Με άλλα λόγια, η ανισότητα των φύλων που εξακολουθεί να υπάρχει στην κοινωνία μας μεταφέρεται στον τρόπο με τον οποίο οι γυναίκες υποφέρουν και αντιμετωπίζουν την κλιματική αλλαγή. Ως εκ τούτου, οι γυναίκες είναι πιο εκτεθειμένες και ταυτόχρονα έχουν μικρότερη ικανότητα ανταπόκρισης, χωρίς να έχουν συμμετάσχει μέχρι στιγμής στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων λόγω της χαμηλότερης παρουσίας τους στα όργανα εξουσίας όπου σχεδιάζονται μέτρα μετριασμού και προσαρμογής σχετικά με το κλίμα. Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο να προταθούν μηχανισμοί που διευκολύνουν και ενθαρρύνουν τις γυναίκες να συμμετέχουν σε μεγαλύτερο βαθμό στα

σχέδια δράσης και στις κατευθυντήριες γραμμές σε σχέση με την κλιματική αλλαγή, οι οποίες τελικά επηρεάζουν το μέλλον των ανθρώπων που κατοικούν σε αυτόν τον πλανήτη.

Τα τελευταία χρόνια γίνονται προσπάθειες να μεταφερθεί η προσέγγιση του φύλου στις περιβαλλοντικές πολιτικές. Ωστόσο, δεν υπάρχει παγκόσμια συναίνεση σχετικά με τους τομείς ή τους δείκτες που μπορούν να ληφθούν υπόψη σε μελέτες και διαγνώσεις για να καθοριστεί ποια είναι η κατάσταση και ποιες είναι οι προτεραιότητες για δράση. Επιπλέον, η κύρια έρευνα για την κλιματική αλλαγή που έχει πραγματοποιηθεί μέχρι στιγμής δεν έχει λάβει σχεδόν καθόλου υπόψη τη μεταβλητή του φύλου στις πιο τεχνικές μετρήσεις της. Αυτό που φαίνεται ξεκάθαρα είναι ότι η ανάλυση της σχέσης μεταξύ φύλου και κλιματικής αλλαγής μπορεί να προσεγγιστεί από τουλάχιστον τρεις διαφορετικές οπτικές γωνίες: από τις αιτίες (ποιος προκαλεί την κλιματική αλλαγή ή συμβάλλει περισσότερο σε αυτήν), από τις επιπτώσεις (ποιος υποφέρει περισσότερο από αυτήν ή ποιον επιβαρύνουν οι συνέπειές του) και από στάσεις και απόψεις (που παρέχουν καθοδήγηση για τη θέση και τον ρόλο που υιοθετεί κάθε φύλο σε σχέση με την κλιματική αλλαγή). Σε κάθε περίπτωση, η απάντηση στη μεγάλη πρόκληση που θέτει η κλιματική αλλαγή απαιτεί την ενεργό και χωρίς αποκλεισμούς συμμετοχή ανδρών και γυναικών. Υπάρχουν ακόμη και φωνές που αρχίζουν να μιλούν για την ανάγκη εντοπισμού νέων ανδρικών προτύπων, προκειμένου να καταπολεμηθεί η διαιώνιση των ρόλων των φύλων ενόψει αυτού του προβλήματος.

Για το λόγο αυτό, οι κυβερνήσεις, οι θεσμοί, τα κύρια πολιτικά κόμματα και τα κοινωνικά κινήματα προωθούν μέτρα που στοχεύουν, τουλάχιστον, στον μετριασμό των σοβαρών επιπτώσεων που ήδη αρχίζουν να φαίνονται και, ει δυνατόν, στην προσαρμογή της συμπεριφοράς και στην υιοθέτηση πρωτοβουλιών που συμβάλλουν στην ανακούφιση μια κατάστασης που η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ήδη περιγράψει ως έκτακτη για το κλίμα. Σε αυτό το σενάριο, θεωρείται σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη η προοπτική του φύλου με οριζόντιο τρόπο στην κλιματική πολιτική συνολικά.

Η μελέτη της σχέσης μεταξύ της κλιματικής αλλαγής και του φύλου έχει εξεταστεί στη βιβλιογραφία από διάφορες οπτικές γωνίες:

- Οι γυναίκες και οι άνδρες επηρεάζονται με διαφορετικούς τρόπους από την κλιματική αλλαγή. Λόγω της κοινωνικής κατασκευής των ρόλων των γυναικών, που συνδέονται περισσότερο με τον οικιακό χώρο και την οικογενειακή φροντίδα, οι γυναίκες είναι πιο ευάλωτες στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, ειδικά σε χαμηλότερα κοινωνικοοικονομικά επίπεδα.
- Οι γυναίκες και οι άνδρες συνεισφέρουν διαφορετικά στις αιτίες της κλιματικής αλλαγής. Δηλαδή, τα μεμονωμένα οικολογικά αποτυπώματα είναι αποτέλεσμα μιας κατανομής των ρόλων των φύλων, των ευθυνών και των συγκεκριμένων ταυτοτήτων.
- Οι γυναίκες και οι άνδρες έχουν διαφορετικές στάσεις και έχουν διαφορετική συμμετοχή στις αντιδράσεις στην κλιματική αλλαγή. Οι διαφορετικοί ρόλοι μέσα στην κοινωνία έχουν ως αποτέλεσμα διαφορετικές στάσεις απέναντι στις υπάρχουσες πολιτικές, τη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων και τη συμμετοχή στην εφαρμογή λύσεων. Ακόμη και οι πολιτικές που υιοθετούνται ενδέχεται να επηρεάσουν και να βοηθήσουν διαφορετικά τις γυναίκες και τους άνδρες (π.χ. προστασία από την ενεργειακή φτώχεια) εάν δεν ληφθεί υπόψη η διάσταση του φύλου.

IMAGE 3. Ο ΟΙΚΟΦΕΜΙΝΙΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΔΥΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΙΔΕΟΛΟΓΙΩΝ

Source: www.pixabay.com

Copyright: Free to use under the License of Pixabay. No attribution is required.

Ο Οικοφεμινισμός προσφέρει μια εναλλακτική λύση στην κρίση των αξιών στη σημερινή καταναλωτική και ατομικιστική κοινωνία. Οικολογικός ακτιβισμός, αγρο-οικολογικές πρακτικές, η υπεράσπιση των ζώων, η δημιουργία δικτύων παραγωγής, διανομής και κατανάλωσης με βάση την οικολογική αλληλεγγύη, ο αγώνας για εδάφη και φυσικούς πόρους, η ανακύκλωση, η περιβαλλοντική εκπαίδευση, η διάδοση ιδεών μέσω των πολλαπλών διαθέσιμων καναλιών, από τα κοινωνικά δίκτυα μέχρι την επίσημη εκπαίδευση. Αυτοί και άλλοι μπορεί να είναι οικοφεμινιστικοί τρόποι δημιουργίας μιας νέας κουλτούρας ισότητας και βιωσιμότητας.

Η αυτογνωσία μας ως ανθρώπινο είδος πρέπει να κινηθεί προς την ισότητα γυναικών και ανδρών ως συμμετεχόντων όχι μόνο στον Πολιτισμό, αλλά και στη Φύση. Αυτό περιλαμβάνει τόσο την αναγνώριση των γυναικών στη σφαίρα του Πολιτισμού όσο και την πλήρη αποδοχή, σε ό,τι ορίζεται ως ανθρώπινο, και σε όσους περιφρονούνται και περιθωριοποιούνται ως θηλυκά (συναισθηματικοί δεσμοί, συμπόνια, ύλη, φύση). Θα αποκτήσουμε έτσι ένα πιο ρεαλιστικό όραμα για το είδος μας ως μέρος μιας συνέχειας της Φύσης και, κατά συνέπεια, θα συμπεριφερόμαστε στα μη ανθρώπινα έμβια όντα με τον σεβασμό που τους αξίζει. Υπάρχουν πολλές μορφές κυριαρχίας φύλο, τάξη, φυλή, σεξουαλική επιλογή, είδη... που αμφισβητεί ο οικοφεμινισμός επισημαίνοντας τις διασυνδέσεις μεταξύ αυτών των μορφών.

Ο φεμινισμός δεν πρέπει να αποκλείεται από τις νέες ανησυχίες και ευαισθησίες των γυναικών. Ο περιβαλλοντισμός είναι μία από αυτές. Και αν πιστεύουμε ότι ο φεμινισμός πρέπει να υψώσει ουτοπικούς ορίζοντες με την ετυμολογική έννοια της «ουτοπίας» (ου-τόπος, αυτό που δεν έχει λάβει χώρα ακόμη, αλλά μπορεί να πραγματοποιηθεί), μπορούμε να δούμε ότι ο οικοφεμινισμός έχει πολλά να συμβάλει σε αυτόν τον 21ο αιώνα. στην οποία η ανθρωπότητα θα πρέπει να αντιμετωπίσει έναν βαθύ κοινωνικο-οικονομικό και πολιτιστικό μετασχηματισμό προκειμένου να επιτύχει την ισότητα και την οικολογική δικαιοσύνη, απλώς για να επιβιώσει.

2.2.4. Οικολογία και φεμινισμός: οικοφεμινισμός

2.2.4.1. Τι είναι ο οικοφεμινισμός?

Ο Οικοφεμινισμός είναι ένα ρεύμα σκέψης και πολιτικής πράξης του 20ού αιώνα, που ασκεί ριζική κριτική στο σημερινό οικονομικό μοντέλο και στο νεωτερισμό που βασίζεται στον επιστημονικό ορθολογισμό. Διαμορφώνεται ως ένα κοινωνικό κίνημα, το οποίο εγείρει συλλογικά την ανάγκη για μετασχηματισμό της κοινωνίας, και ταυτόχρονα διατυπώνεται ως ατομική πρακτική, ένας διαφορετικός τρόπος ύπαρξης στον κόσμο, ένας πιο δίκαιος και υποστηρικτικός τρόπος συνύπαρξης.

Μία από τις βασικές του προϋποθέσεις είναι η σύνδεση που δημιουργεί μεταξύ του περιβαλλοντισμού και του φεμινισμού. Μια συνέργεια που ανταποκρίνεται σε μια μη βιώσιμη κατάσταση οικολογικής κρίσης και κρίσης φροντίδας, που αυτή τη στιγμή θέτει σε κίνδυνο όχι μόνο τη δική μας επιβίωση ως είδος, αλλά και του πλανήτη και των έμβιων όντων που τον κατοικούν.

Έχει καταστεί σαφές ότι υπάρχει επείγουσα ανάγκη να προχωρήσουμε προς ένα νέο μοντέλο που θα μας αποκαταστήσει ως ζωντανά όντα συνδεδεμένα με τη φύση χωρίς ιεραρχίες, χωρίς εκμετάλλευση και κυριαρχία, με βάση τη μοναδική και αποκαλυπτική κατανόηση ότι είμαστε ευάλωτοι και εξαρτημένοι. Για να επιτευχθεί αυτό, η φροντίδα πρέπει να είναι καθολική και να μην αποτελεί πλέον ειδική ευθύνη των γυναικών.

2.2.4.2. Παραδείγματα επιτυχίας

Χάρη στη Vandana Shiva, μάθαμε για την ύπαρξη του γυναικείου κινήματος Chipko. Η Shiva μας είπε από νωρίς αυτό που τα μέσα ενημέρωσης εξακολουθούν να αποσιωπούν: υπάρχουν επιτυχημένα κινήματα αντίστασης στην «κακή ανάπτυξη». Ένα από τα πρώτα ήταν το γυναικείο κίνημα Chipko. Με βάση τις αρχές της δημιουργικής μη βίας του Γκάντι, οι αγροτικές γυναίκες Chipko, στο όνομα της θηλυκής αρχής της Φύσης στην ινδική κοσμολογία, κατάφεραν να σταματήσουν την πλήρη αποψίλωση των δασών των Ιμαλαΐων, φρουρώντας εναλλάξ την περιοχή και δένοντας τον εαυτό τους στα δέντρα όταν επρόκειτο να κοπούν. Με το να στέκονται απέναντι στους συζύγους τους, που ήταν πρόθυμοι να πουλήσουν τα κοινοτικά δάση, οι γυναίκες Chipko απέκτησαν ομαδική συνείδηση και αργότερα

συνέχισαν να αγωνίζονται κατά της ενδοοικογενειακής βίας και υπέρ της πολιτικής συμμετοχής.

IMAGE 4. ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΤΣΙΠΚΟ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΙΡΗΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ.

SOURCE: WWW.PIXABAY.COM

Copyright: Free to use under the License of Pixabay. No attribution is required.

Στον απόηχο αυτής της κληρονομιάς, η Vandana Shiva μας είπε επίσης, πιο πρόσφατα, για το γυναικείο κίνημα Plachimada: Μια γυναίκα από την Plachimada στην Ινδία - ένα χωριό όπου η Coca-Cola είχε εργοστάσιο - αναζήτησε τη Vandana για να της πει ότι τους «έκλεβαν» 1,5 εκατομμύρια λίτρα πόσιμο νερό, με αποτέλεσμα να πρέπει να διασχίζουν με τα πόδια 16 χιλιόμετρα για να έχουν πρόσβαση. Η Βαντάνα πήγε στο χωριό και είδε 500 αστυνομικούς να προσπαθούν να συγκρατήσουν 100 γυναίκες, με πανό όπου έγραφαν: «Όποιος πίνει τη σόδα, πίνει το αίμα του λαού μου». Η Vandana αφηγείται: "Η έμπνευσή μου προέρχεται από εκείνες τις γυναίκες που δεν ξέχασαν ποιες ήταν και τι σχέση είχαν με τη γη. Η δύναμή τους είναι η δύναμή μου. Το εργοστάσιο έκλεισε το 2004. Είμαι ρεαλίστρια που πιστεύει ότι, σε ένα πολύ σκοτεινό τόπο, μια μικρή λάμπα ρίχνει πολύ φως». Αυτή η ομάδα γυναικών κέρδισε μια δικαστική απόφαση που αναγνώριζε τα κοινοτικά δικαιώματα νερού ενόψει της καταστροφικής εκμετάλλευσης από πολυεθνικές.

2.2.4.3. Οι προκλήσεις του Οικοφεμινισμού για το μέλλον

Υπάρχουν επίσης και άλλες προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένου του να γίνει ο οικοφεμινισμός οριζόντιος και παρών σε άλλους τομείς και σε όλα τα ζητήματα, του να φέρνει στο φως τους οικοφεμινιστικούς αγώνες και να τους δώσει αξία, έχοντας μεγαλύτερη παρουσία και πλέκοντας συμμαχίες με το φεμινιστικό κίνημα. Είναι απαραίτητο να διαδοθεί αυτός ο λόγος, χτισμένος από έναν

Stimulating gender-based innovative training methods to promote CLOTHING REcycling through Augmented Reality

περιφερειακό και απαξιωμένο χώρο, που ήταν ο χώρος που παραχωρήθηκε σε εμάς τις γυναίκες, αλλά από τον οποίο εξαρτώνται οι ζωτικές ανάγκες, γιατί προτείνει μια αλλαγή προτεραιοτήτων που είναι δυνατή.

Είμαστε πεπεισμένοι ότι ο οικοφеминισμός, ως κίνημα άμεσης δράσης, έχει μια μεγάλη μετασχηματιστική και κοινωνική δύναμη χειραφέτησης, που φέρνει σταθερότητα και συνέπεια στα περιβαλλοντικά και φеминιστικά κινήματα, τα οποία μεμονωμένα θα περιορίζονται στις προσεγγίσεις τους. Είναι απαραίτητο να καταγγείλουμε την επίπτωση που έχει η ανθρώπινη δράση στα οικοσυστήματα και επίσης να αναλύσουμε πώς τα διαφορετικά συστήματα καταπίεσης μας επηρεάζουν, όχι μόνο τις γυναίκες αλλά και τους πιο ευάλωτους πληθυσμούς.

Και δεν μιλάμε για ουτοπία, αλλά για οραματισμό πιθανών λύσεων και μετάβαση προς ένα άλλο βιώσιμο κοινωνικό και οικονομικό μοντέλο και διεκδίκηση αξιοπρεπούς ζωής. Δεν υποθέτουμε επιθυμίες αλλά πραγματικές ανάγκες για το πώς να αναπτύξουμε πολιτικές εδαφών και εποχών, συζητάμε για το τι είναι δυνατόν να παραχθεί τοπικά και αναδιοργανώνουμε τόσο την παραγωγική όσο και την αναπαραγωγική εργασία. Ο οικοφеминισμός μάς επιτρέπει να οικοδομήσουμε μια νέα κουλτούρα ισότητας και βιωσιμότητας που προσφέρει μια δίκαιη και υπερασπιστική εναλλακτική λύση στις αναπτυξιακές πολιτικές, οι οποίες οδήγησαν στην κοινωνική και περιβαλλοντική έκτακτη ανάγκη στην οποία βρισκόμαστε και η οποία, αν δεν ενεργήσουμε, θα μας οδηγήσει σε κατάρρευση. Ο φеминισμός και ο περιβαλλοντισμός καλούνται να εμπλουτίσουν ο ένας τον άλλον. Ο ρόλος τους θα είναι θεμελιώδης στον 21ο αιώνα. Όπως έχουν επισημάνει παγκόσμιες διασκέψεις του ΟΗΕ και πολυάριθμες ΜΚΟ, οι γυναίκες είναι από τα πρώτα θύματα της περιβαλλοντικής υποβάθμισης, αλλά είναι επίσης πρωταγωνιστές στην υπεράσπιση της φύσης. Ο Οικοφеминισμός είναι η σκέψη και η δράση που αντιμετωπίζει αυτό το ζήτημα.

Ο οικολογισμός δεν είναι πάντα φеминιστικός. Υπάρχουν ακόμη και κάποια περιβαλλοντικά ρεύματα που έχουν πάρει ανοιχτά αντιφеминιστικές θέσεις. Ταυτόχρονα, ο φеминισμός δεν δείχνει γενικά μεγάλη περιβαλλοντική ευαισθησία. Ο φеминισμός και ο περιβαλλοντισμός εξακολουθούν να είναι, σε μεγάλο βαθμό, δύο κόσμοι που ζουν δίπλα δίπλα, αλλά που στο μέλλον προορίζονται να αλληλοεπιδρούν και, πιθανώς, να συνάψουν συμφωνίες αλληλοϋποστήριξης.

2.3 Περιβαλλοντική συνείδηση

2.3.1. Τι είναι η περιβαλλοντική συνείδηση;

Είναι μια έννοια πολυσυζητημένη, αλλά ο όρος που γνωρίζουμε ως περιβαλλοντική συνείδηση ή απλώς «περιβαλλοντική επίγνωση» είναι μια γενική φιλοσοφία, ένα κοινωνικό κίνημα και, εν ολίγοις, «μια στάση ζωής» που ασχολείται με τη διατήρηση του περιβάλλοντος και τη βελτίωση της κατάστασης του περιβάλλοντος. Η περιβαλλοντική συνείδηση είναι η ένωση των λέξεων «συνείδηση»: γνώση που έχουν τα ανθρώπινα όντα για τον εαυτό τους και «περιβάλλον»: το περιβάλλον που μας περιβάλλει, και επομένως ορίζεται ως η γνώση που έχουν οι άνθρωποι για το περιβάλλον που τους περιβάλλει για να το φροντίσουν.

Οι δραστηριότητες περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης τείνουν να είναι δυναμικές και προσπαθούν να ευαισθητοποιήσουν τα άτομα για τα υπάρχοντα περιβαλλοντικά ζητήματα, καθώς και τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ του περιβάλλοντος και των ανθρώπων. Γνωρίζουμε τη σημασία της φροντίδας της υγείας μας και θα πρέπει επίσης να γνωρίζουμε την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος μας. Η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση είναι μια απαραίτητη διαδικασία μάθησης, ανεξάρτητα από την ηλικία ή τις γνώσεις μας. Αυτή η επίγνωση του περιβάλλοντος στο οποίο ζούμε έχει γίνει ιδιαίτερα σημαντική τα τελευταία χρόνια, όταν η επιστημονική κοινότητα διαπίστωσε ότι οι πράξεις του ανθρώπου επηρεάζουν άμεσα και αρνητικά το περιβάλλον.

IMAGE 5. ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ Η ΓΗ ΕΧΕΙ ΗΔΗ ΥΠΟΦΕΡΕΙ ΑΠΟ ΑΝΕΠΑΝΟΡΘΩΤΕΣ ΖΗΜΙΕΣ.

Source: www.pixabay.com

Copyright: Free to use under the License of Pixabay. No attribution is required.

Μάλιστα, μια ομάδα 15.000 επιστημόνων από 184 χώρες έχουν προειδοποιήσει για τις αρνητικές περιβαλλοντικές τάσεις που απειλούν την ανθρώπινη ευημερία και προκαλούν μη αναστρέψιμες ζημιές στη Γη. Δεν είναι η πρώτη φορά που το κάνουν: ο πρώτος συναγερμός σήμανε το 1992. Είκοσι πέντε χρόνια αργότερα, επιστρέφουν με ένα άρθρο υπογεγραμμένο από όλους τους στο περιοδικό Bioscience.

Τα τελευταία 25 χρόνια, οι περιβαλλοντικές τάσεις φαίνεται να οδεύουν προς ένα σενάριο κλιματικής αλλαγής με σοβαρές συνέπειες, όπως αποψίλωση των δασών, έλλειψη πρόσβασης σε καθαρό νερό και εξαφάνιση ειδών. Πώς μπορούν να βελτιωθούν οι μελλοντικές προοπτικές; Οι ειδικοί επισημαίνουν διάφορους τρόπους με τους οποίους μπορεί να αντιμετωπιστεί αυτό.

- Δημιουργία περισσότερων καταφύγιων άγριας ζωής, χερσαίας και θαλάσσιας.
- Περιορισμοί στο εμπόριο άγριων ζώων.
- Μετάβαση σε φυτική διατροφή και μείωση της κατανάλωσης κρέατος.
- Χρήση τυπικής, όχι ad hoc, ανανεώσιμης ενέργειας.
- Νομοθεσία στα κράτη που περιχαράκωνει όλες αυτές τις αλλαγές.

Στο πλαίσιο αυτό, η ευαισθητοποίηση του κοινού για την ανάγκη διατήρησης και βελτίωσης του περιβάλλοντος είναι ζωτικής σημασίας. Η περιβαλλοντική συνείδηση είναι μια φιλοσοφία ζωής που νοιάζεται για το περιβάλλον και το προστατεύει προκειμένου να το διατηρήσει και να εγγυηθεί την παρούσα και τη μελλοντική του ισορροπία.

Πρέπει να γνωρίζουμε ότι μια από τις πιο καταστροφικές πτυχές της φύσης είναι ο άνθρωπος. Η αποψίλωση των δασών, η ατμοσφαιρική ρύπανση, η ρύπανση των υδάτων και η υπερθέρμανση του πλανήτη, για παράδειγμα, είναι συνέπειες του τρόπου ζωής που επικρατεί στην κοινωνία μας.

Συνοφασμένη με την περιβαλλοντική συνείδηση είναι και μία άλλη έννοια: η περιβαλλοντική εκπαίδευση. Στόχος αυτού του τύπου εκπαίδευσης είναι η ανάπτυξη περιβαλλοντικής συνείδησης, αλλά και οικολογικής γνώσης, στάσεων και αξιών, ώστε ο καθένας να μπορεί να δεσμευτεί να λάβει τις απαραίτητες ενέργειες για τη βελτίωση του περιβάλλοντος.

Αυτός ο τύπος εκπαίδευσης μπορεί να αναπτυχθεί καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής μας και δεν είναι ποτέ αργά για να ξεκινήσει η εκπαίδευση, αλλά είναι σημαντικό τα παιδιά να αρχίσουν να ευαισθητοποιούνται από μικρή ηλικία. Έτσι, η περιβαλλοντική εκπαίδευση και η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση μας βοηθούν να συνειδητοποιήσουμε ότι κάθε ενέργεια που κάνουμε στην καθημερινή μας ζωή έχει αντίκτυπο στο περιβάλλον. Τα μέσα μεταφοράς που χρησιμοποιούμε για να πάμε στη δουλειά, η χρήση πλαστικών σακούλων, το είδος της ενέργειας που καταναλώνουμε, όλα επηρεάζουν.

2.3.2. Άρα, υπάρχει ελπίδα κατά της κλιματικής αλλαγής;

Τα δεδομένα δεν είναι καλά, αλλά μια αλλαγή στη νοοτροπία του κοινού που ωθεί τις διοικήσεις να υποστηρίξουν την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής μπορεί να αποφύγει τα χειρότερα σενάρια κλιματικής αλλαγής.

Επιστήμονες και ειδικοί επισημαίνουν τη στιβάδα του όζοντος ως παράδειγμα περιβαλλοντικού προβλήματος που επιλύθηκε όταν ελήφθησαν τα σωστά μέτρα. Ως εκ τούτου, η περιβαλλοντική

Stimulating gender-based innovative training methods to promote CLOTHING REcycling through Augmented Reality

συνείδηση της κοινωνίας διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στο μέλλον της Γης. Δεν είναι απλώς θέμα λήψης ατομικών αποφάσεων, αλλά δημιουργίας ενός ευρέος κοινωνικού κινήματος που μπορεί να καλέσει τους υπεύθυνους του κράτους ή τις μεγάλες εταιρείες να αναλάβουν δράση.

Η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση μπορεί να προωθηθεί με δύο τρόπους:

- Στο σχολείο, μέσα από ασκήσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για παιδιά.
- Μέσω πρωτοβουλιών για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις συνέπειες που μπορούν να έχουν οι ενέργειές μας στο περιβάλλον.

IMAGE 6. Η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΕΙΝΑΙ ΚΛΕΙΔΙ ΓΙΑ ΝΑ ΥΠΑΡΞΕΙ ΕΛΠΙΔΑ

Source: www.pixabay.com

Copyright: Free to use under the License of Pixabay. No attribution is required.

Στο σχολείο, μπορούν να πραγματοποιηθούν πρακτικές όπως η διαλογή των στερεών απορριμμάτων και η ρίψη όλων στο σωστό δοχείο, επίσης δραστηριότητες που επικεντρώνονται στην επαναχρησιμοποίηση υλικών και επισκέψεις σε φυσικά πάρκα για την παρατήρηση των ζώων στο φυσικό τους περιβάλλον, γεγονός που βοηθά να κατανοήσουμε γιατί είναι απαραίτητη η προστασία των φυσικών πόρων. Αυτού του είδους οι δραστηριότητες αφυπνίζουν την περιβαλλοντική συνείδηση από την παιδική ηλικία και οδηγούν σε γενιές που σέβονται περισσότερο τη φύση και το περιβάλλον. Οι δράσεις για την προώθηση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης μπορεί να είναι πολύ διαφορετικές: από μεμονωμένες εκδηλώσεις για συγκεκριμένα θέματα έως διαφημιστικές καμπάνιες που μας κάνουν να σκεφτόμαστε τις καθημερινές μας συνήθειες και τον τρόπο με τον οποίο επηρεάζουν τη φύση.

2.4 Εκπαίδευση για την ισότητα των φύλων και ανάπτυξη ικανοτήτων

2.4.1. Γιατί είναι σημαντική η εκπαίδευση με γνώμονα το φύλο;

Η κατάρτιση για την ισότητα των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο της δέσμευσης του ΟΗΕ για την προώθηση της ισότητας των φύλων και της χειραφέτησης των γυναικών. Η εκπαίδευση για την ισότητα των φύλων είναι μια διαδικασία μετασχηματισμού που στοχεύει στην παροχή γνώσεων, τεχνικών και εργαλείων για την ανάπτυξη δεξιοτήτων, στάσεων και αλλαγής συμπεριφοράς. Είναι μια διαρκής και μακροπρόθεσμη διαδικασία που απαιτεί πολιτική βούληση και δέσμευση από όλα τα μέρη προκειμένου να δημιουργηθούν κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς που προωθούν την ισότητα των φύλων.

Η κατάρτιση είναι ένα εργαλείο, μια στρατηγική και ένα μέσο για την επίτευξη ατομικού και συλλογικού μετασχηματισμού προς την ισότητα των φύλων μέσω της ευαισθητοποίησης, της ενδυνάμωσης, της συλλογής γνώσεων και της ανάπτυξης δεξιοτήτων. Βοηθά γυναίκες και άνδρες να αποκτήσουν τις ικανότητες, τις δεξιότητες και τις γνώσεις που είναι απαραίτητες για την προώθηση της ισότητας των φύλων στην καθημερινή ζωή και την εργασία τους. Η εκπαίδευση για την ισότητα των φύλων αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των δεσμεύσεών μας για ίσα ανθρώπινα δικαιώματα για όλους.

Η εκπαίδευση είναι ένα πολύ σημαντικό μέσο για την καταπολέμηση της βίας, ιδιαίτερα της βίας με βάση το φύλο που έχει τις ρίζες της σε πεποιθήσεις και στερεότυπα που έχουμε μάθει. Υπάρχουν αρκετοί χώροι όπου κοινωνικοποιούμαστε και διαμορφωνόμαστε ως άνθρωποι, ένας από τους κυριότερους είναι το σχολείο σε διάφορα επίπεδα. Η εκπαίδευση με γνώμονα την ισότητα των φύλων είναι απαραίτητη για την καταπολέμηση στερεοτύπων όπως ο φαλοκρατισμός και η εξάλειψη της ενδοοικογενειακής βίας.

Με το να εστιάζουμε στο φύλο ευνοούμε την εσωτερίκευση των αρχών του σεβασμού και της ενσυναίσθησης στα κορίτσια και τα αγόρια και επίσης συμβάλλουμε στη διαμόρφωση ανθρώπινων όντων που σέβονται τις διαφορές, τις μειονότητες και τους πιο ευάλωτους πληθυσμούς. Μέσω του κοινωνικοποιητικού και διαμορφωτικού του ρόλου, το σχολείο βοηθά στην εξάλειψη των σεξιστικών και μεροληπτικών πρακτικών που τοποθετούν τις γυναίκες (το θηλυκό) σε μειονεκτική θέση σε σύγκριση με τους άνδρες (το αρσενικό). Η εκπαίδευση με βάση το φύλο συμβάλλει στην εγκάρσια εφαρμογή πολλαπλών προσεγγίσεων, συμπεριλαμβανομένης της προσέγγισης χωρίς αποκλεισμούς, η οποία προάγει το σεβασμό για τις «πολιτιστικές, κοινωνικές, εθνοτικές, θρησκευτικές, αναπηρικές ή μαθησιακές διαφορές». Συνδέεται επίσης με τη διαπολιτισμική προσέγγιση, προσανατολισμένη στη συνύπαρξη που βασίζεται στην αναγνώριση της πολιτισμικής και γλωσσικής πολυμορφίας, εξαλείφοντας όλες τις μορφές και εκδηλώσεις ρατσισμού, που συχνά συμβαίνουν σε σχέση με τις διακρίσεις λόγω φύλου.

2.4.2. Συνεκπαίδευση

2.4.2.1. Πώς ορίζουμε την έννοια της «συνεκπαίδευσης»;

Stimulating gender-based innovative training methods to promote CLOTHING REcycling through Augmented Reality

Η έννοια της συνεκπαίδευσης είναι ένα βήμα πέρα από τη μικτή εκπαίδευση. Προωθεί την ισότητα που βασίζεται στο σεβασμό της διαφορετικότητας, εκτιμά και κάνει ορατό το θηλυκό και το αρσενικό και προάγει την ελευθερία επιλογής. Περιλαμβάνει τη γνωριμία με τον εαυτό μας και τους μαθητές μας, να μαθαίνουμε να εντοπίζουμε τις δικές μας προκαταλήψεις, να αμφισβητούμε και να αναλογιζόμαστε τα κοινωνικά μοντέλα που έχουμε γύρω μας και τις αξίες που μεταδίδουμε προκειμένου προάγουμε την ισότητα. Όλοι εμείς που συμμετέχουμε στις ζωές των παιδιών έχουμε την ευθύνη και τη δέσμευση να τα εκπαιδεύσουμε με γνώμονα την ισότητα προκειμένου να δημιουργήσουμε ανθρώπους που συμμετέχουν με πλήρη δικαιώματα και ελευθερίες. Αυτό είναι το πραγματικό νόημα της συνεκπαίδευσης.

Σύμφωνα με τη ΡΑΕ, η συνεκπαίδευση ή η δράση της συνεκπαίδευσης είναι:

«Η Διδασκαλία στην ίδια τάξη με το ίδιο εκπαιδευτικό σύστημα σε μαθητές και των δύο φύλων». Αυτός ο ορισμός δεν αναφέρεται σε μια μη σεξιστική εκπαίδευση, αλλά σε ένα μοντέλο μικτής εκπαίδευσης. Σε αυτό το μοντέλο, κορίτσια και αγόρια μοιράζονται και ζουν μαζί στον ίδιο εκπαιδευτικό χώρο, λαμβάνουν το ίδιο σχολικό πρόγραμμα σπουδών, χρησιμοποιούν τα ίδια υλικά και αξιολογούνται με τον ίδιο τρόπο.

Ωστόσο, αυτό το μοντέλο δεν εγγυάται την ανισότητα των φύλων, τα σεξιστικά στερεότυπα που μεταδίδονται, ούτε κάνει ορατή τη συμβολή των γυναικών στην κοινωνία και στα διάφορα γνωστικά πεδία. Η μελέτη του προγράμματος σπουδών ασχολείται με τον εντοπισμό αυτών των σεξιστικών προκαταλήψεων και, μέσω της συνεκπαίδευσης, τη δημιουργία συνειδητοποίησης και τον μετασχηματισμό του τρόπου με τον οποίο γίνεται κατανοητή η διαδικασία διδασκαλίας-μάθησης.

IMAGE 7. Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΙΝΑΙ ΚΛΕΙΔΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Source: www.pixabay.com

Copyright: Free to use under the License of Pixabay. No attribution is required.

Το σχολείο συνεκπαίδευσης έχει επιτύχει σημαντική πρόοδο όσον αφορά την ισότητα με την πλήρη ενσωμάτωση των γυναικών στην εκπαίδευση σε όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα, αλλά υπάρχουν ακόμη σημαντικές προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν όσον αφορά τον κοινωνικό και πολιτιστικό μετασχηματισμό, όπου η συνεκπαίδευση διαδραματίζει θεμελιώδη ρόλο. Σε ένα μοντέλο εκπαίδευσης για την ισότητα, οι τάξεις πρέπει να είναι δείγμα του πραγματικού κόσμου όπου γυναίκες και άνδρες ζουν μαζί, επομένως, από την παιδική ηλικία πρέπει να μάθουμε να σχετιζόμαστε μεταξύ μας και να ζούμε μαζί ειρηνικά και τι καλύτερο από το να κάνουμε την τάξη έναν ασφαλή χώρο για να μαθαίνουμε και να κάνουμε πράξη την ισότητα.

Η συνεκπαίδευση συνιστά στην ανάπτυξη όλων των ικανοτήτων τόσο των κοριτσιών όσο και των αγοριών μέσω της εκπαίδευσης. Πρόκειται για την εξάλειψη των στερεοτύπων ή των προκαταλήψεων σχετικά με το πώς πρέπει να είναι τα κορίτσια και τα αγόρια, οι γυναίκες και οι άνδρες. Κάθε παιδί έχει το δικαίωμα να είναι διαφορετικό, επομένως είναι απαραίτητο να εκπαιδεύεται λαμβάνοντας υπόψιν τις ατομικές διαφορές και τα προσωπικά του χαρακτηριστικά.

Η συνεκπαίδευση στοχεύει να κάνει τους ανθρώπους ανοιχτούς στο διάλογο και συνεπάγεται το σεβασμό και την ανεκτικότητα, που αποτελούν προϋποθέσεις για την πρόληψη κατά της βίας. Η εκπαίδευση με σεβασμό και ανεκτικότητα, με ίσες συνθήκες και ευκαιρίες είναι ουσιαστικά εκπαίδευση υπέρ της δημοκρατίας.

2.4.2.2. Γιατί είναι σημαντική η συνεκπαίδευση;

Το σχολείο συνεκπαίδευσης έχει επιτύχει σημαντική πρόοδο όσον αφορά την ισότητα με την πλήρη ενσωμάτωση των γυναικών στην εκπαίδευση σε όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα, αλλά υπάρχουν ακόμη σημαντικές προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν όσον αφορά τον κοινωνικό και πολιτιστικό μετασχηματισμό, όπου η συνεκπαίδευση διαδραματίζει θεμελιώδη ρόλο. Σε ένα μοντέλο εκπαίδευσης για την ισότητα, οι τάξεις πρέπει να είναι δείγμα του πραγματικού κόσμου όπου γυναίκες και άνδρες ζουν μαζί, επομένως, από την παιδική ηλικία πρέπει να μάθουμε να σχετιζόμαστε μεταξύ μας και να ζούμε μαζί ειρηνικά και τι καλύτερο από το να κάνουμε την τάξη έναν ασφαλή χώρο για να μαθαίνουμε και να κάνουμε πράξη την ισότητα.

Η συνεκπαίδευση συνιστά την ανάπτυξη όλων των ικανοτήτων τόσο των κοριτσιών όσο και των αγοριών μέσω της εκπαίδευσης. Πρόκειται για την εξάλειψη των στερεοτύπων ή των προκαταλήψεων σχετικά με το πώς πρέπει να είναι τα κορίτσια και τα αγόρια, οι γυναίκες και οι άνδρες. Κάθε παιδί έχει το δικαίωμα να είναι διαφορετικό, επομένως είναι απαραίτητο να εκπαιδεύεται λαμβάνοντας υπόψιν τις ατομικές διαφορές και τα προσωπικά του χαρακτηριστικά.

Η συνεκπαίδευση στοχεύει να κάνει τους ανθρώπους ανοιχτούς στο διάλογο και συνεπάγεται το σεβασμό και την ανεκτικότητα, που αποτελούν προϋποθέσεις για την πρόληψη κατά της βίας. Η εκπαίδευση με σεβασμό και ανεκτικότητα, με ίσες συνθήκες και ευκαιρίες είναι ουσιαστικά εκπαίδευση υπέρ της δημοκρατίας.

2.4.3. Εγκάρσια Ενσωμάτωση στην εκπαίδευση

Η εγκάρσια ενσωμάτωση (transversality) ως έννοια ορίζεται ως "η ενσωμάτωση που εκτείνεται από τη μια πλευρά στην άλλη".

Η εγκάρσια ενσωμάτωση επιτρέπει την προσέγγιση της διδακτικής δράσης από μια ανθρωπιστική οπτική, αναπτύσσοντας κυρίως τις ηθικές πτυχές (αξίες) στη διαμόρφωση των ανθρώπων. Αυτή η εκπαιδευτική μέθοδος στοχεύει να βοηθήσει στην υπέρβαση του υπάρχοντος διαζυγίου μεταξύ σχολείου και ζωής, καθώς και να καθοδηγήσει τους σχολικούς σκοπούς απαντώντας στην ερώτηση "γιατί να διδάσκουμε; Με την ανάπτυξη των εγκάρσιων αξόνων σε αξίες, τελικά αυτό που στοχεύουμε είναι την αλλαγή της στάσης, της συμπεριφοράς και μακροπρόθεσμα την οικοδόμηση μιας νέας κλίμακας αξιών που ανταποκρίνεται σε ηθικές αρχές διαφορετικές από αυτές που δημιουργούν και επιδεινώνουν τα τρέχοντα προβλήματα.

Οι εγκάρσιοι άξονες είναι θέματα κοινωνικής συνάφειας που προσεγγίζονται από αξίες με συστηματικό και διεπιστημονικό τρόπο. Εισάγονται στο πρόγραμμα σπουδών όχι ως πειθαρχικό περιεχόμενο, αλλά ως εκπαιδευτική πρόθεση με ανθρωπιστικό ενδιαφέρον. Αυτή η μεθοδολογία δεν συνιστά διδασκαλία, πόσο μάλλον επιβολή «σωστών» ή «λανθασμένων» αξιών στους μαθητές, είναι περισσότερο μια προσέγγιση που βοηθά τους μαθητές να ενεργούν με τις δικές τους αυτόνομα επιλεγμένες αξίες, να τοποθετούνται στην πραγματικότητα με την ικανότητα να ενεργούν και να επηρεάζουν με συνειδητό και κριτικό τρόπο τις μεγάλες αλλαγές που ζουν ή μπορεί να ζήσουν.

Η εκπαιδευτική αξία των εγκάρσιων αξόνων δεν έγκειται σε μια συγκεκριμένη διδακτική περιοχή, αλλά ακουμπά όλα τα μαθήματα και τα προγράμματα, και είναι ο δάσκαλος και το εκπαιδευτικό ίδρυμα που αποφασίζουν, ανάλογα με τις ανάγκες τους, ποιες αξίες και πώς να εργαστούν. Οι άξονες αυτοί αγγίζουν όλα τα θέματα, τις μεθοδολογίες, και τους εκπαιδευτικούς χώρους, διαμορφώνοντας τους.

Έτσι, αν μιλάμε για εκπαίδευση για την ειρήνη, όλα τα μαθήματα θα προτείνουν δραστηριότητες που σχετίζονται με αυτήν την «αξία», στα μαθηματικά μπορούμε να αναλύσουμε στατιστικά και με προβλήματα τις καταστάσεις πολέμου σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο, στη γεωγραφία μπορούμε να αναλύσουμε τις πιο ευάλωτες χώρες και περιοχές και γιατί συμβαίνει αυτό, στην επιστήμη μπορούμε να μελετήσουμε τις πιο κοινές ασθένειες σε καταστάσεις πολέμου. Τα περιεχόμενα, οι γνώσεις ή τα θέματα που υπάρχουν στην εκπαιδευτική αυτή προσέγγιση, μπορούν να διαμορφωθούν σύμφωνα με αυτό που θεωρείται πιο σημαντικό.

Α γενικότερη εγκάρσια ενσωμάτωση περιλαμβάνει όχι μόνο το πρόγραμμα σπουδών αλλά όλους τους χώρους, τα μηνύματα που μπορούν να τοποθετηθούν σε όλο το ίδρυμα για την ευαισθητοποίηση σχετικά με το πρόβλημα, στη βιβλιοθήκη, στην καφετέρια, στις μεταφορές, στις τάξεις κ.λπ.

Το Mainstreaming στοχεύει να υπερβεί τις τυπικές πτυχές της εκπαίδευσης, οι οποίες μερικές φορές είναι ξεπερασμένες και αναποτελεσματικές.

Εάν η εκπαίδευση δεν είναι μόνο διδασκαλία, στον σημερινό κόσμο είναι περισσότερο αναγκαίο από ποτέ να της δοθεί ένα μόνιμο, σκόπιμο, πραγματικό διαμορφωτικό νόημα, είναι η δυνατότητα εκπλήρωσης μιας από τις πιο επιθυμητές αρχές του νέου σχολείου του τέλους του 19ου αιώνα, που δυστυχώς δεν καταφέραμε να πετύχουμε: τη σύνδεση του σχολείου με τη ζωή.

3. Πρόσθετα υλικά και πόροι

Αυτή η ενότητα έχει ως στόχο να κάνει τη ζωή σας πιο εύκολη!

Παρέχει μια ποικιλία πόρων για να ενισχύσει την κατανόσή σας για τα θέματα που εξετάστηκαν στην προηγούμενη ενότητα. Κάθε ένας από τους πόρους χρησιμεύει ως υλικό για περαιτέρω ανάγνωση και πιο πρακτική εφαρμογή των πρακτικών και ιδεών AR4Reclothing.

Ενότητα 1: Ο ρόλος της ισότητας των φύλων στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα και οι μέθοδοι κατάρτισης με βάση το φύλο			
<i>Τύπος Πηγής</i>	<i>Τίτλος</i>	<i>Θέμα</i>	<i>Link</i>
Video	Οφέλη από τη συνεκπαίδευση	Θέμα 4: Εκπαίδευση για την ισότητα των φύλων και ανάπτυξη ικανοτήτων	https://www.youtube.com/watch?v=FlcXiNsOTqE
Video	Χρηματοδότηση για το κλίμα με βάση το φύλο	Θέμα 2: Ο ρόλος των γυναικών στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα	https://www.youtube.com/watch?v=YKmvdiXIDFI
Web	Ιστοσελίδα οικοφεμινιστικής ομάδας	Θέμα 2: Ο ρόλος των γυναικών στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα (Ecofeminist)	https://womensgenderclimate.org/
Άρθρο Web	Γυναίκες και περιβάλλον (Δημοσίευση PNUMA)	Θέμα 2: Ο ρόλος των γυναικών στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα	https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/13743/Women%20and%20the%20Environment.pdf?sequence=3&isAllowed=y

4. Σύνοψη

Σε αυτή την ενότητα εξετάσαμε σε βάθος τρία κύρια θέματα: την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, την ισότητα των φύλων και τις μεθόδους κατάρτισης, και παρόλο που είναι διαφορετικά, είναι στην πραγματικότητα συνδεδεμένα. Είδαμε πώς οι γυναίκες μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη φροντίδα του περιβάλλοντος, καθώς είναι σε θέση να μεταδώσουν την ευαισθησία και τη φροντίδα τους στον περίγυρο τους, καθώς και την ανάγκη να συμπεριλάβουμε την ευαισθητοποίηση για την ισότητα και την προστασία του περιβάλλοντος στην εκπαίδευση, με σοβαρό και υπεύθυνο τρόπο.

5. Βιβλιογραφία

- Cambio climático: Causas, consecuencias Y Soluciones, Greenpeace España.* Available at: https://es.greenpeace.org/es/trabajamos-en/cambio-climatico/?gclid=Cj0KCQIA-JacBhC0ARIsAIxybyNz0WZQUBd8LISz48I_G3K7eo1bF91uhioq-rXYGcC1xk7gHOOe-S0aAulHEALw_wcB (Accessed: December 27, 2022).
- Carol Gilligan, Ethics of care.* (2018) Available at: <https://ethicsofcare.org/carol-gilligan/> (Accessed: November 27, 2022).
- Coeducación, Junta de Andalucía - Portal oficial.* Instituto Andaluz de la Mujer. Available at: <https://www.juntadeandalucia.es/iamindex.php/areas-tematicas/coeducacion> (Accessed: December 5, 2022).
- Coeducación y la FMP (2020) Coeducacion.* Available at: <http://coeducacion.es/coeducacion-y-la-fmp/> (Accessed: December 15, 2022).
- Costas, G. (2022) *¿Qué es la ecología? Definición, Qué estudia y diferencia con ecologismo, Ciencia y Biología.* Available at: <https://cienciaybiologia.com/que-es-ecologia/> (Accessed: December 3, 2022).
- Ecologismo: ¿Qué es y cuál es su importancia?, Manos Verdes.* Available at: <https://www.manosverdes.co/ecologismo-que-es-y-por-que-es-importante/> (Accessed: December 27, 2022).
- Español, A.C.N.U.R.C. *et al.* (2022) *Cómo aumentar la conciencia ambiental de la sociedad: Eacnur, ACNUR.* Available at: https://eacnur.org/blog/como-aumentar-la-conciencia-ambiental-de-la-sociedad-tc_alt45664n_o_pstn_o_pst/ (Accessed: December 10, 2022).
- Jiménez Sánchez, M. and Lafuente, R. (2010) “Defining and measuring environmental consciousness,” *Revista Internacional de Sociología*, 68(3), pp. 731–755. Available at: <https://doi.org/10.3989/ris.2008.11.03>.
- Las mujeres en el Ejercicio del poder y la Adopción de Decisiones - ONU Mujeres – Beijing+20.* Available at: <https://beijing20.unwomen.org/es/in-focus/decision-making> (Accessed: December 27, 2022).
- Las mujeres y su lucha para proteger El Medio Ambiente, Iberdrola.* Available at: <https://www.iberdrola.com/compromiso-social/mujeres-defensoras-del-medio-ambiente> (Accessed: November 27, 2022).

Pulleo, A. : *BBC*. - *fuhem.es*. Available at:

https://www.fuhem.es/media/cdv/file/biblioteca/Boletin_ECOS/10/feminismo_y_ecologia.pdf
(Accessed: December 15, 2022).

¿*Qué es upcycling? Diferencias Con reciclaje (2021)*, Gravity Wave. Available at:

<https://www.thegravitywave.com/que-es-upcycling/> (Accessed: November 27, 2022).

Shiva, V. (2006) *Manifiesto para una democracia de la tierra: Justicia, sostenibilidad y paz*.
Barcelona: Paidós.

6. Αξιολόγηση

6.1. Εισαγωγή

Ακολουθεί μια αξιολόγηση για να ελέγξετε ότι το περιεχόμενο αυτής της ενότητας έχει γίνει κατανοητό. Πρώτον, έχουμε ένα σύνολο 10 ερωτήσεων διαφορετικών τύπων: μία σωστή απάντηση από τρεις επιλογές, πολλαπλής επιλογής απάντηση με τέσσερις επιλογές, συσχέτιση των όρων με τους ορισμούς τους, συσχέτιση των εννοιών με τις εξηγήσεις τους και συσχέτιση των προβλημάτων με τις λύσεις τους. Τέλος, παρουσιάζεται μια πρακτική μελέτη περίπτωσης για την αξιολόγηση της κριτικής και δημιουργικής σκέψης.

Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης: **2 ώρες**

6.2. Αξιολόγηση γνώσεων

Ερώτηση 1: Το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής:

[Δεν αποδεικνύεται από καμία επιστημονική μελέτη] **[αποδεικνύεται από επιστημονικές μελέτες και ο αντίκτυπος του είναι ήδη εμφανής σήμερα]** [είναι πραγματικός, αλλά ο αντίκτυπος του δεν θα γίνει αισθητός για τουλάχιστον 50 χρόνια.]

Ερώτηση 2: Η βιώσιμη ανάπτυξη:

[είναι η βάση των 17 στόχων της Ατζέντας του ΟΗΕ 2030] [δεν σκέφτεται τη συμπερίληψη ατόμων με τις μεγαλύτερες ανάγκες] [σκέφτεται μόνο το οικονομικό όφελος των χωρών]

Ερώτηση 3: Ο οικολογισμός:

[είναι ένα κοινωνικοπολιτικό ή αστικό κίνημα που στοχεύει να εφαρμόσει τις έννοιες της οικολογίας στη φροντίδα του περιβάλλοντος] [είναι η επιστήμη που μελετά τη σχέση μεταξύ των έμβιων όντων και του περιβάλλοντος που κατοικούν.] [είναι μια μοντέρνα σκέψη από το τέλος του 20ου αιώνα που δεν έχει καμία επιρροή σήμερα]

Ερώτηση 4: Ο οικοφεμινισμός:

[είναι η συμβίωση του περιβαλλοντισμού και της ισότητας των φύλων] [γεννήθηκε τον 20ο αιώνα] [είναι άσχετο προς το παρόν και δεν επηρεάζει την κοινωνία] [δεν λαμβάνει υπόψη τους άνδρες]

Ερώτηση 5: Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση:

[είναι μια γενική φιλοσοφία, ένα κοινωνικό κίνημα και, εν ολίγοις, «μια στάση ζωής» που ασχολείται με τη διατήρηση του περιβάλλοντος και τη βελτίωση της κατάστασης του περιβάλλοντος] [είναι σημαντικό μόνο για τις νέες γενιές] [είναι άχρηστο γιατί η κλιματική αλλαγή είναι μη αναστρέψιμη] [θα ενισχυθεί κυρίως μέσω της εκπαίδευσης]

Ερώτηση 6: Μικτή εκπαίδευση:

[δεν προάγει την ισότητα στην τάξη] [είναι το αντίθετο της εκπαίδευσης στη δημοκρατία] [προωθεί την ισότητα που βασίζεται στο σεβασμό της διαφορετικότητας, την εκτίμηση και την προβολή του θηλυκού και του αρσενικού και την προώθηση της ελευθερίας επιλογής] [είναι διδασκαλία στην ίδια τάξη και με το ίδιο εκπαιδευτικό σύστημα σε μαθητές και των δύο φύλων]

Ερώτηση 7: Εγκάρσια ενσωμάτωση στην εκπαίδευση:

[είναι άχρηστο γιατί η ζωή και το σχολείο δεν μπορούν να ενωθούν πλήρως] [δεν είναι επικίνδυνο, είναι πάντα ωφέλιμο για τους μαθητές] [επιτρέπει την προσέγγιση της διδακτικής δράσης από μια ανθρωπιστική οπτική, αναπτύσσοντας κυρίως τις ηθικές πτυχές (αξίες) στη διαμόρφωση των ανθρώπων] [συνδέει τη ζωή με το σχολείο, έτσι ώστε ανά πάσα στιγμή, είτε στην τάξη, είτε στη βιβλιοθήκη είτε στην καφετέρια, να μεταφέρονται το ίδιο μήνυμα και οι ίδιες αξίες]

Ερώτηση 8: Αντιστοιχίστε τους όρους με τους ορισμούς τους. (Απαντήσεις: 1-B, 2-E, 3-C, 4-A, 5-D)

1. Οικολογισμός:	A. υπονοεί ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν ίσα δικαιώματα, πόρους και ευκαιρίες ανεξάρτητα από την ταυτότητα φύλου τους και αντιμετωπίζονται με τον ίδιο σεβασμό σε όλες τις πτυχές της καθημερινής ζωής: εργασία, υγεία, εκπαίδευση
2. Αναβαθμιστική Ανακύκλωση:	B. είναι ένα κοινωνικοπολιτικό ή αστικό κίνημα που στοχεύει στην εφαρμογή των εννοιών της οικολογίας στη φροντίδα του περιβάλλοντος
3. Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς:	C. είναι η οικονομική ανάπτυξη της οποίας τα οφέλη κατανέμονται σε όλη την κοινωνία, χωρίς να αφήνουν κανέναν πίσω και

- δημιουργώντας ευκαιρίες για όλους, ιδιαίτερα για όσους αντιμετωπίζουν πάρα πολλά εμπόδια στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους
4. Ισότητα φύλων: **D.** είναι η συμβίωση περιβαλλοντισμού και ισότητας των φύλων και γεννήθηκε τον 20ο αιώνα
5. Οικοφεμινισμός: **E.** αντιπροσωπεύει μια ποικιλία διαδικασιών με τις οποίες τα «παλιά» προϊόντα τροποποιούνται και δίνουν μια δεύτερη ζωή καθώς γίνονται «νέο» προϊόν χωρίς να περάσουν από βιομηχανική διαδικασία.

Ερώτηση 9: Αντιστοιχίστε τις έννοιες με τις εξηγήσεις τους. (Απαντήσεις: 1-B, 2-C, 3-D, 4-E, 5-D)

1. Οικολογία: **A.** Με βάση τις αρχές της δημιουργικής μη-βίας του Γκάντι, μια ομάδα γυναικών, στο όνομα της γυναικείας αρχής της Φύσης στην ινδική κοσμολογία, κατάφερε να σταματήσει την ολοκληρωτική αποψίλωση των Ιμαλαίων φρουρώντας εναλλάξ την περιοχή και δένοντας τον εαυτό τους στα δέντρα όταν επρόκειτο να κοπούν. Με το να στέκονται απέναντι στους συζύγους τους, που ήταν πρόθυμοι να πουλήσουν τα κοινοτικά δάση, αυτές οι γυναίκες απέκτησαν ομαδική συνείδηση και αργότερα συνέχισαν να αγωνίζονται κατά της ενδοοικογενειακής βίας και υπέρ της πολιτικής συμμετοχής.
2. Συνεκπαίδευση: **B.** είναι η επιστήμη που μελετά τη σχέση μεταξύ των έμβιων όντων και του περιβάλλοντος που κατοικούν. Συγκεκριμένα, μελετά πώς το περιβάλλον επηρεάζει την κατανομή, την αφθονία, τη βιοποικιλότητα, τη συμπεριφορά, τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των διαφορετικών ειδών και τις αλλαγές που μπορούν να προκαλέσουν στο περιβάλλον. Μελετά τους οργανισμούς, τους πληθυσμούς και τις κοινότητες που αποτελούν τα οικοσυστήματα και τη βίωση γενικότερα.
3. Βιώσιμη ανάπτυξη: **C.** προωθεί την ισότητα που βασίζεται στο σεβασμό της διαφορετικότητας, εκτιμώντας και καθιστώντας ορατά το θηλυκό και το αρσενικό και προάγοντας την ελευθερία επιλογής. Περιλαμβάνει τη γνωριμία με τον εαυτό μας και τους μαθητές, την καταπολέμηση και την παραδοχή των δικών μας προκαταλήψεων, την αμφισβήτηση και τον αναλογισμό των κοινωνικών μοντέλων που έχουμε γύρω μας και τις αξίες που μεταδίδουμε προκειμένου να οδηγηθούμε σε ενέργειες για την προώθηση της ισότητας. Όλοι εμείς που συμμετέχουμε στις ζωές των παιδιών έχουμε την ευθύνη και τη δέσμευση να τα εκπαιδεύσουμε με γνώμονα την ισότητα προκειμένου να δημιουργήσουμε ανθρώπους που συμμετέχουν με πλήρη δικαιώματα και ελευθερίες.

- 4. Περιβαλλοντική συνείδηση:** **D.** Ένα κίνημα που στοχεύει στην προστασία του περιβάλλοντος ελέγχοντας την ανάπτυξη, την κατανάλωση και τη ρύπανση που προκαλεί ο ανθρώπινος πληθυσμός. Πρόκειται για την ενσωμάτωση κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών στόχων με τρόπο που διασφαλίζει ότι η ανάπτυξη ωφελεί όλες τις χώρες, τους ανθρώπους και το περιβάλλον. Για το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη του ΟΗΕ συμφώνησαν στην Ατζέντα του 2030, η οποία περιλαμβάνει 17 Στόχους, που πρέπει να επιτευχθούν έως το 2030. Αυτοί οι στόχοι είναι παγκόσμιοι και ισχύουν για όλες τις χώρες, ανεπτυγμένες ή αναπτυσσόμενες.
- 5. Εκδήλωση Chipko:** **E.** είναι η ένωση των λέξεων «συνείδηση»: γνώση που έχουν τα ανθρώπινα όντα για τον εαυτό τους και «περιβάλλον»: το περιβάλλον που μας περιβάλλει, και επομένως ορίζεται ως η γνώση που έχουν οι άνθρωποι για το περιβάλλον και τη φροντίδα του. Ορίζεται ως οι δυναμικές δραστηριότητες προσπάθειας ευαισθητοποίησης των ατόμων για τα υπάρχοντα περιβαλλοντικά ζητήματα, καθώς και για τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ του περιβάλλοντος και των ανθρώπων. Είναι μια απαραίτητη μαθησιακή διαδικασία, ανεξάρτητα από την ηλικία ή τις γνώσεις μας.

Ερώτηση 10: Αντιστοιχίστε τα προβλήματα με τις λύσεις τους. (Απαντήσεις: 1-B, 2-D, 3-A, 4-E, 5-C)

- 1. Συσσώρευση απορριμμάτων:** **A.** Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, εκπαίδευση και περιβαλλοντικές πολιτικές. Έχουμε επίγνωση της σημασίας της φροντίδας της υγείας μας και θα πρέπει επίσης να γνωρίζουμε την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος μας. Η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση είναι μια απαραίτητη διαδικασία μάθησης, ανεξάρτητα από την ηλικία ή τις γνώσεις μας.
- 2. Λιγότερες ευκαιρίες για τις γυναίκες** **B.** Κλασική και αναβαθμιστική Ανακύκλωση: ανακύκλωση απορριμμάτων και χρήση τους για τη δημιουργία άλλων προϊόντων
- 3. Ρύπανση και κλιματική αλλαγή** **C.** Οικοφεμινισμός: είναι η συμβίωση περιβαλλοντισμού και ισότητας των φύλων. Δίνει μια αίσθηση του ρόλου των γυναικών στην προστασία του περιβάλλοντος

*Stimulating gender-based innovative training methods to promote
CLOTHING REcycling through Augmented Reality*

4. Ισότητα φύλων: **D.** Coeducation: promotes equality based on respect for diversity, valuing and making visible the feminine and the masculine and promoting freedom of choice
5. Ο περιβαλλοντικός ρόλος της γυναίκας: **E.** Εκπαίδευση για την εγκάρσια ενσωμάτωση των φύλων, συνεκπαίδευση, πολιτικές για το φύλο και υποστήριξη για την προώθηση της ισότητας

6.3. Αξιολόγηση δεξιοτήτων

- 1) Προτείνετε μια εταιρεία της οποίας η βασική δραστηριότητα δεσμεύεται για την προστασία του περιβάλλοντος. Περιγράψτε πώς θα είναι η επιχείρησή σας, τι θα κάνετε για το περιβάλλον, πώς θα είναι οι εργαζόμενοί σας και τι ρόλο θα έχουν οι γυναίκες στην εταιρεία.
- 2) Προσδιορίστε τρεις βιομηχανίες που παράγουν ρυπογόνα απόβλητα και προτείνετε μια δραστηριότητα διαδικασίας ανακύκλωσης.

**Σας ευχαριστούμε!
Η ομάδα AR4RECLOTHING**